

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา
ท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงใหม่ เขต 3

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณบดีวิทยาลัยการศึกษา ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพะเยา

.....
(ดร.น้ำฝน กันมา)
อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัตน์)

คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

พฤษภาคม 2558

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาในการให้คำแนะนำปรับปรุงจาก ดร.น้ำฝน กันมา อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งกรุณาเอาใจใส่ให้กำลังใจ คำแนะนำปรึกษา ติดตามความก้าวหน้าของการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญทุกท่านในการพิจารณาเครื่องมือ ได้แก่ นายเดชา สกลกิตติ ผู้อำนวยการโรงเรียน ตชด.ศึกษานารีอนุสรณ์ 3 นายอนันต์ ธรรมปัญญา ผู้อำนวยการโรงเรียนกมล-เรียม สุโกศล นายเอกนรินทร์ คล้ายหริ่ม รองผู้อำนวยการโรงเรียนโชติคุณเกษมบ้านเมืองงาม

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อบุพการี ครอบครัว ที่เป็นผู้ให้กำลังใจ และขอกราบขอบคุณอาจารย์ หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา ทุกท่าน รวมทั้ง เพื่อนนิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ดี ในระหว่างการศึกษาด้วยดีมาตลอด

ขอขอบพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนร่วมการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบแต่ บุพการี และ คณาจารย์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้จนศิษย์ประสบความสำเร็จในวันนี้

จิรภัทร วังที

เรื่อง: การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ผู้ศึกษาค้นคว้า: นายจิรภัทร วงษ์ที่ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2558

อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร.น้ำฝน กันมา

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 2) เพื่อศึกษาปัญหาข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้อำนวยการโรงเรียน ครู จำนวน 164 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 รวมเฉลี่ยทุกด้าน การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคล และการมีส่วนร่วมในงานบริหารงบประมาณ และการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด

Title: PARTICIPATION OF THE COMMUNITY IN THE MANAGEMENT OF A SMALL ELEMENTARY SCHOOL.
STUDY ON QUALITY DEVELOPMENT CENTER OF THATON THE CENTER 1, THATON DISTRICT
CHIANG MAI PROVINCE

Author: Jirapate Wangtee, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2015

Advisor: Dr.Namfon Kunma

Keywords: The Involvement, Education Management

ABSTRACT

The study Its a desire to study the involvement of the community in education small elementary school and problems suggestions to participate education development centre in thaton district court 1 district of Chiang Mai Province under the office of primary education Chiang Mai 3. The study population included parent student, community leaders, basic education board, director of the school, teacher people total 164 The instrument used for data collection A questionnaire The statistics used to analyze the data Include frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results showed that

1. Community participation in the management of small primary schools education development Centre in thaton district court 1 under the office of primary education Chiang Mai 3 In 4 areas include the academic administration, budget management, the personnel management, the getral administration, the average of all participation at the moderate considering each thread found maximum community participation namely the general administration, the personnel management, budget management, the academic administration, respectively.

2. Problems involved in the management of primary education in a small development of quality education at the center position 1 under the office of Primary education Chiang Mai 3 found that the administration of the community is not prepared to participate in the planning of the school curriculum in teaching activities. and monitoring the implementation of the work plan of the school. The budget shows that the problem is a lack of community involvement to ensure transparency in the use of school resources management and use of the school budget. Management found that the problem is rarely participate in community planning, education and strategic plan of the school Including participation in the development environment of the school. the administration found that the problem is a lack of community participation in monitoring the performance of the teachers.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	7
ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชน	8
กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	9
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม.....	9
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ	10
ขอบข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	11
ลักษณะของการมีส่วนร่วม.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
กรอบแนวคิดการวิจัย	22
3 วิธีดำเนินการวิจัย	24
ประชากร.....	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	25
การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
การวิเคราะห์ข้อมูล	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	30
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูล ทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพ.....	31
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในภาพรวม ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนา คุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่ฮาด จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.....	33
ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่ฮาด จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.....	40
5 บทสรุป	47
สรุปผลการวิจัย	47
อภิปรายผลการวิจัย.....	50
ข้อเสนอแนะ	52
บรรณานุกรม.....	54
ภาคผนวก	57
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	58
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า	68

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	31
2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนา คุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่อาว จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวมทั้ง 4 ด้าน.....	33
3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนา คุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่อาว จ.เชียงใหม่ ด้านการบริหารวิชาการ.....	34
4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนา คุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่อาว จ.เชียงใหม่ ด้านการบริหารงบประมาณ.....	35
5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนา คุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่อาว จ.เชียงใหม่ ด้านการบริหารงานบุคคล.....	37
6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนา คุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่อาว จ.เชียงใหม่ ด้านการบริหารงานทั่วไป.....	38
7 แสดงความถี่และร้อยละของปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ ชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์ พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ด้านบริหารงานวิชาการ.....	40

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
8	แสดงความถี่และร้อยละของปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ ชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์ พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ด้านบริหารงานงบประมาณ..... 41
9	แสดงความถี่และร้อยละของปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ ชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์ พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ด้านบริหารงานบุคคล 41
10	แสดงความถี่และร้อยละของปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ ชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์ พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ด้านบริหารงานทั่วไป..... 42
11	แสดงความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์ พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ด้านบริหารงานวิชาการ..... 43
12	แสดงความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์ พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ด้านบริหารงานงบประมาณ..... 44
13	แสดงความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์ พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ด้านบริหารงานบุคคล 45
14	แสดงความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์ พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ด้านบริหารงานทั่วไป..... 46

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	23

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้ดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติ และยังเกื้อหนุนต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ รวมไปถึงด้านสังคมและวัฒนธรรม ในปัจจุบันนับว่า เป็นช่วงของการปฏิรูปการศึกษาใหม่ซึ่งนำไปสู่อนาคต การจัดการศึกษาจึงต้องดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกด้านของโรงเรียน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวไว้ว่า การศึกษาจะกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยเน้นเอาชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา วางแผน เสนอแนวคิดร่วมกับโรงเรียนหรือสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษา มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจของแต่ละท้องถิ่น โดยอาศัยวิทยากร แหล่งวิทยากรที่สำคัญในท้องถิ่นนั้น เป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมีการถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาอยู่ในรูปของการจัดการศึกษาให้เป็นระบบ โดยอาศัยสถานศึกษาในท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

จากที่กล่าวมา การมีส่วนร่วมของชุมชนจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากชุมชนเป็นเจ้าของท้องถิ่นมีความรู้สึกในการเป็นเจ้าของ ซึ่งมีความรักความหวงแหน และได้รับประโยชน์จากโรงเรียนในชุมชน และต้องเข้าร่วมจัดการศึกษาให้บุตรหลานของตนเองให้มีความสุข และความสมบูรณ์มากที่สุด

ประกอบกับการบริหารจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐ และหน่วยงานต้นสังกัด ได้จัดการศึกษาตามแนวคิดการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 มาตรา 39 ประกอบด้วยโครงสร้างการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป ทั้ง 4 ด้านนี้ สอดคล้องกับแนวทางการกระจายอำนาจโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน และเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาเป็นหลัก

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่สาย จ.เชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในการจัด

การศึกษาตามแนวทางการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ตามความต้องการอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (มาตรา 8) “การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง” (มาตรา 9) “การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้ 1) มีเอกภาพ ด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ 2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา 4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา 5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา 6) การมีส่วนร่วมของบุคลากร ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่น ๆ จึงถือเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษากับชุมชนจะต้องร่วมกันจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

2. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาในเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอนศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงบประมาณ

3. การบริหารงานบุคคล

4. การบริหารงานทั่วไป

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน, ครู, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, ผู้ปกครองนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ จำนวน 184 คน ดังนี้

1. ผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 3 คน
2. ครู	จำนวน 23 คน
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 27 คน
3. ผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 133 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ครู ของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอนศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการในฐานะผู้สนับสนุนช่วยเหลือร่วมมือในการบริหารโรงเรียนในด้าน การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป

ชุมชน หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา ถึงระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน ของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย

1. โรงเรียนกมล-เรียม สุโกศล (บ้านผาใต้)
2. โรงเรียน ต.ช.ด.ศึกษานารีอนุสรณ์ 3 (บ้านห้วยล้าน)
3. โรงเรียนบ้านห้วยศาลา

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตชุมชน ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย

จำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. สถานศึกษาขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 180 คน ลงมาให้มีคณะกรรมการจำนวน 9 คน
2. สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 180 คน ขึ้นไปให้มีคณะกรรมการจำนวน 15 คน

การบริหาร หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกิจการบริหารและการจัดการโรงเรียนตามขอบข่ายที่กฎกระทรวงศึกษากำหนด ซึ่งมีอยู่ 4 งาน และมีภารกิจแต่ละงาน ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ มีภารกิจงานดังนี้
  - 1.1 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน
  - 1.2 การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 1.3 การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
  - 1.4 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
  - 1.5 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
  - 1.6 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 1.7 การผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน
  - 1.8 การแนะแนวทางวิชาการเพื่อการเรียนต่อ
  - 1.9 การนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน
  - 1.10 การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
    - 1.11 การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน
    - 1.12 การประสานความร่วมมือพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
2. การบริหารงบประมาณ มีภารกิจงาน ดังนี้
  - 2.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ ในการใช้จ่ายงบประมาณ
  - 2.2 การจัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
  - 2.3 การตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ
  - 2.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

2.5 การดำเนินงานด้านพัสดุ และสินทรัพย์ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่ระเบียบพัสดุ ว่าด้วย การพัสดุกำหนด

2.6 การบริหารบัญชี

2.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

2.8 การจัดทำรายงานการเงินงบประมาณเสนอหน่วยงานต้นสังกัด

3. การบริหารงานบุคคล มีภารกิจงาน ดังนี้

3.1 การกำหนดความต้องการกำลังคนของสถานศึกษา

3.2 การกำหนดตำแหน่งและวิถะฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.3 การดำเนินการบรรจุแต่งตั้ง โยกย้าย ตามที่ ก.ค.ศ.กำหนด

3.4 การพิจารณาต่อสัญญาจ้างของลูกจ้างชั่วคราว ตามที่กฎหมายกำหนด

3.5 การพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.6 การส่งเสริมพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการและลูกจ้าง

4. การบริหารงานทั่วไป มีภารกิจงาน ดังนี้

4.1 การพัฒนาระบบเครือข่าย มวลชนสัมพันธ์

4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.3 การบริหารจัดการอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

4.4 งานเลขานุการคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

4.5 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

4.6 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4.7 การทัศนศึกษาและการศึกษาแหล่งเรียนรู้

4.8 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน

4.9 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1

ต.ท่าตอน อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่ หมายถึง โรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน ประกอบด้วย 3 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียน ต.ช.ด. คีษานารี อนุสรณ์ 3 (บ้านห้วยล้าน)
2. โรงเรียนกมล-เรียม สุโกศล (บ้านผาใต้)
3. โรงเรียนบ้านห้วยศาลา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 หมายถึง หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารและจัดการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาใน 5 อำเภอ ได้แก่ อ.แม่เมาะ อ.ฝาง อ.ไชยปราการ อ.เชียงดาว และ อ.เวียงแหง

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำมากำหนดทิศทางการกำหนดนโยบาย วางแผนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ในการบริหารโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอนศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

2. เป็นข้อมูลที่จะนำมาพัฒนา และแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอนศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาประกอบด้วย

1. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม
2. ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม
5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
6. ขอบข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
7. ลักษณะของการมีส่วนร่วม
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (มาตรา 8) “การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง” (มาตรา 9) “การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้ 1) มีเอกภาพ ด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ 2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา 4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา 5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา 6) การมีส่วนร่วมของบุคลากร ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกชน องค์การเอกชน องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันทางสังคมอื่น ๆ

ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชน

ความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ไว้จำนวนมาก ดังเช่น

อุดมสิทธิ์ จิตรวิจารณ์ (2548, หน้า7) กล่าวถึง ความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การที่บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการใดกิจการหนึ่ง โดยมากเป็นกิจการของหมู่คณะที่บุคคลมีส่วนร่วมได้เสียอยู่ด้วยการทำงานเป็นคณะ ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมในงานของสมาชิก และผู้ร่วมงานแต่ละคนมีความสำคัญยิ่งถึงการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการพัฒนาสังคม

บุญเลิศ ทิพจร (2548, หน้า 56) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลในการดำเนินงาน (Implementation) เช่น การจัดองค์การการกำหนดกิจกรรมพัฒนา และการตัดสินใจยังมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องผลประโยชน์ (Benefits) และการประเมิน (Evaluation)

สุชาติ จักรพิสุทธิ์ (2547) ศึกษา เรื่อง ชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการเปิดโอกาสให้สังคมองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนประชาชนมีบทบาทหลักตามสิทธิ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่ริเริ่ม พิจารณาตัดสินใจใน วางแผน ร่วมปฏิบัติและรับผิดชอบ

2. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีการเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจอารมณ์ รวมทั้งค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเองให้เข้ามามีส่วนร่วม

จากความหมายของการมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีผลประโยชน์ร่วมกันจากการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งทางสังคมไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์โดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม ได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

กระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชน

เจียมพดล ไชยยาลักษณ์ (2548 ,หน้า 47) ได้จำแนกกระบวนการการมีส่วนร่วม เป็น 3 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุน ด้านทรัพยากรการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

วรวรรณ ตัณฑเสนา (2546, หน้า 6-7) ซึ่งให้เห็นกระบวนการของการมีส่วนร่วม ซึ่งเขาเรียกว่า เป็นขอบเขตของการมีส่วนร่วม 6 แบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของชุมชนหรือของกลุ่ม
2. การมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางดำเนินการให้บรรลุผลในการแก้ปัญหา
3. การมีส่วนร่วมระดมทรัพยากรทั้งในและนอกชุมชน
4. การมีส่วนร่วมปฏิบัติตามแผนที่กำหนด
5. การมีส่วนร่วมควบคุมติดตามและประเมินผล
6. การมีส่วนร่วมจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างยุติธรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นการให้โอกาสผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้ปฏิบัติงานได้เข้ามามีส่วนในการปฏิบัติงานตั้งแต่การวางแผน การร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติงานการพัฒนาได้ก็ตาม ถ้าเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแล้วย่อมประสบผลสำเร็จและจะก่อให้เกิดความรักความผูกพันการเป็นเจ้าของ เป็นการพัฒนาที่สนองต่อความต้องการของชุมชนสอดคล้องกับความเป็นจริงของชุมชนจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน การมีส่วนร่วมได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายประการ

จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนหรือประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน ร่วมรับประโยชน์ สนับสนุนช่วยเหลือ รวมทั้งติดตามควบคุมไปจนเสร็จสิ้นโครงการหรือการปฏิบัติงานนั้น ๆ

สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม คือ การที่ให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องในองค์กรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นกำหนดเป้าหมายและการตัดสินใจในการทำงาน

และจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวข้องของมีความรู้สึกผูกพันกับองค์กรรูปแบบและกระบวนการพัฒนาความร่วมมือลักษณะของการร่วมมือกันของชุมชนและโรงเรียนในการพัฒนาการจัดการศึกษามีหลายรูปแบบ

ดังนั้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้ฝ่ายปฏิบัติการกับผู้บริหารมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เมื่อใดถ้าเจ้าหน้าที่ยอมรับเป้าหมายขององค์กรเป็นเป้าหมายของตนแล้วก็จะทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จมากเท่านั้น เพราะบรรยากาศในการทำงานจะเกิดมีความสามัคคีปรองดอง มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีความเป็นระเบียบ สิ่งเหล่านี้ จะเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดพลังเป็นที่ยอมรับกันว่า โรงเรียนนี้มีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชนเป็นอย่างดี ดังนั้น ประชาชนจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา เพราะการศึกษาที่ดีจะต้องจัดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะทราบถึงความต้องการท้องถิ่น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

วิรัตน์ หมื่นจินะ (2550) ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมมากขึ้นน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับค่านิยมของชุมชนเช่นค่านิยมความสันโดษเป็นต้นอาจทำให้ต่างคนต่างอยู่ไม่สนใจใคร ไม่สนใจสิ่งแวดล้อมคุณภาพประชากรก็มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยเช่นกันถ้าประชากรมีคุณภาพดีเช่นฐานะรายได้ดีระดับการศึกษาและทัศนคติที่เห็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมีความตื่นตัวในการพึ่งตนเองเป็นต้น

วรวรรณ ตันทสเสน (2546) ได้วิเคราะห์ปัจจัยดึงดูดที่เป็นแรงผลักดันให้คณะกรรมการศึกษาร่วมงานกับโรงเรียนว่า น่าจะประกอบไปด้วยเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ความรู้สึกพื้นฐานร่วมกันที่อยากให้ท้องถิ่นของตนเจริญ
2. ความสัมพันธ์ทางเครือญาติของคนในชุมชนกับโรงเรียน
3. ความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน
4. กรรมการศึกษาได้รับประโยชน์ร่วมกันจากการจัดกิจกรรม
5. ความเชื่อถือศรัทธาและเป็นคนท้องถิ่นของผู้บริหารโรงเรียน
6. คณะกรรมการการศึกษามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกิจกรรม

พิสิฏ์ งามุลตรี (2546, หน้า 69) ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษา และด้านสภาพแวดล้อม จึงเป็นข้อค้นพบที่ยืนยันว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ซึ่งเป็นผู้แทนจากชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมบริหารและจัดการศึกษาจะต้องอาศัยปัจจัยดังกล่าว เป็นสำคัญ ดังนั้น ถ้าต้องการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมมากขึ้น ควรพัฒนาปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารเป็นอันดับแรก

ขอขยายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

วรวรรณ ตัณฑุเสณ (2546, หน้า 18-22) ได้ให้ขยายของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้เป็นด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ด้านการวางแผน (Planning)

นักวิชาการและหน่วยงานทางการบริหารศึกษาต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า เป็นการพิจารณาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการกำหนดสิ่งที่จะปฏิบัติในอนาคต เพื่อให้บรรลุ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

จากความหมายของการวางแผนพอสรุปได้ว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการ จัดวางแผนงานโครงการ การกำหนดเป้าหมายขั้นตอนการปฏิบัติ วิธีการปฏิบัติงานประมาณ

เสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2549, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผน คือ งานทุกด้านขององค์กรที่ได้กำหนดขึ้นอย่างมีเหตุมีผล แผนเป็นระเบียบวิธี หรือขั้นตอนที่เป็นระบบที่บุคลากรใช้เป็นเครื่องมือหรือแนวทางดำเนินงานขององค์กร การวางแผน คือ การเตรียมการหรือคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า ทำให้ผู้บริหารมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานหรือกระทำอะไรบางอย่างในอนาคต

กล่าวโดยสรุป การวางแผนมีความสำคัญในการกำหนดทิศทางหรือแนวทาง ปฏิบัติงานขององค์กรล่วงหน้า เพื่อให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหา การใช้ทรัพยากรและสามารถทำนายอนาคตของหน่วยงานได้ การแสวงหาทรัพยากร ของโรงเรียนส่วนใหญ่จะพบปัญหาเรื่องการนำทรัพยากรไปใช้ และความไม่เข้าใจของชุมชน ในนโยบายของโรงเรียน

ดังนั้น ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนจึงต้องระลึกเสมอว่าเป็นการรบกวนหรือ สร้างความเดือดร้อนให้แก่ชุมชนมากน้อยหรือไม่อย่างไร ซึ่งโดยหลักการแล้วโรงเรียน ประถมศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานของทางราชการและจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริหารทางการศึกษา แก่ชุมชนน่าจะดำเนินงานโดยงบประมาณของทางราชการทั้งหมด แต่ในทางปฏิบัติจริง ๆ แล้ว โรงเรียนไม่สามารถทำอย่างนั้นได้ ทั้งนี้ จากเหตุผลและความจำเป็นหลายประการ คือ

1. ความจำกัดของงบประมาณ เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนมากการจัดตั้ง และจัดสรรงบประมาณให้ตามความต้องการของโรงเรียนทุกอย่างจึงทำได้ยาก งบประมาณ

ส่วนใหญ่จัดให้ตามความจำเป็นเท่านั้น ทางโรงเรียนจึงจำเป็นต้องหาทรัพยากรบางส่วนจากชุมชน มาช่วยในการดำเนินการพัฒนาโรงเรียน

2. ความสมบูรณ์ของทรัพยากรในชุมชนส่วนใหญ่จะมีทรัพยากรอยู่หลายประเภทและ ทรัพยากรบางอย่างไม่สามารถหาได้จากภายในโรงเรียน หรือจัดหามาได้ด้วยเงินงบประมาณ ของทางราชการ เช่น สถานประกอบอาชีพภายในชุมชนหรือทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ เช่น แม่น้ำ น้ำตก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ โรงเรียนสามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน ได้เป็นอย่างดี

3. เพื่อผลในแง่ของจิตวิทยาการที่โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาช่วยเหลือ โรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ นั้น เท่ากับเป็นแนวทางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ชุมชนจะรู้สึกว่า โรงเรียนเป็นของตนและพร้อมที่จะช่วยเหลือป้องกัน สนับสนุน โรงเรียนเมื่อถึงเวลาจำเป็น

สำหรับการบริหารการศึกษามีทรัพยากรในชุมชนอยู่ 3 กลุ่มใหญ่ คือ 1) คน คือ ประชาชนในชุมชนทั้งหมด 2) วัตถุในชุมชน คือ ทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ เช่น ป่าไม้ ดิน น้ำ และ 3) สถาบันได้แก่วัดองค์กรในชุมชนของค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น โรงเรียน จึงมีความจำเป็นที่จะนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษา เพราะว่า โรงเรียนมีความจำเป็นในการจัดการศึกษาอยู่ คือ ข้อจำกัดในด้านงบประมาณที่ได้รับ จากรัฐบาลมีจำนวนน้อยตามความจำเป็นของการจัดการศึกษาไม่สามารถสนองตอบต่อ ความต้องการพัฒนาที่แท้จริงของโรงเรียนการจัดการศึกษา บางครั้งต้องใช้วัสดุการศึกษานอก โรงเรียนในการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน การให้ชุมชนมามีส่วนในการจัดการศึกษา การใช้ ทรัพยากรจากชุมชนในการจัดการศึกษาส่งผลในทางด้านความผูกพันของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน สิ่งเหล่านี้ เป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักในการนำทรัพยากรมาใช้สำหรับแนวทาง ในการที่ผู้บริหารจะนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษา มีขั้นตอน การดำเนินการ ดังนี้

1. การสำรวจทรัพยากรในชุมชนเป็นการจัดรวบรวมข้อมูลในชุมชนที่มีประโยชน์ ในการจัดการศึกษา เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ แหล่งประกอบการ แหล่งทุนทรัพย์ ทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชน

2. การสำรวจความต้องการของสถานศึกษามีการวิเคราะห์ความต้องการของโรงเรียน ในการนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้

3. การกำหนดรูปแบบการใช้ หรือการรับความช่วยเหลือของชุมชนในการนำทรัพยากร มาใช้ในโรงเรียน เช่น การใช้แรงงานการบริจาคสิ่งของ หรือการเป็นวิทยากรภายนอก

สำหรับปัญหาในการใช้ทรัพยากรในชุมชน ความเข้าใจในการจัดการศึกษาของชุมชน ความพร้อมของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างชุมชนกับโรงเรียน การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาเป็นการลงทุนเพื่ออนาคตเนื่องจากการศึกษาเป็นการพัฒนาคน ให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และความรู้คุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ด้วยเหตุนี้ จึงมีการลงทุนในด้านทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษา โดยให้ชุมชนได้เข้ามา มีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากร

จากที่นำเสนอแนวทางในการระดมทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษาข้างต้น องค์กร อาจสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการระดมทรัพยากรมาใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการ การศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

รูปแบบการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

รูปแบบการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา (Educational Resource Mobilization) ต้องอาศัยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากคนภายในชุมชน หรือนอกชุมชน ค่อนข้างมากทำให้ผู้นำชุมชน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาใช้ในการพัฒนาโรงเรียนตลอดมา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 71-84) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการมีส่วนร่วมกัน ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. แหล่งทรัพยากรมักจะได้แก่ ทรัพย์ในท้องถื่นญาติของข้าราชการระดับสูง ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน เจ้าอาวาสลูกศิษย์ของเจ้าอาวาส ผู้นำชุมชนศิษย์เก่า องค์กรการกุศล ต่าง ๆ และคนในชุมชน

2. วิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโรงเรียนอาจจะใช้วิธีการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาหลายวิธี ได้แก่ การขอบริจาคจากแหล่งทรัพยากรทั้งในชุมชนและนอกชุมชน ซึ่งในกรณีนี้มักจะใช้ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่จำเป็นและต้องการวงเงินสูง เช่น การสร้างอาคารเรียน การซื้อที่ดินเพื่อขยายบริเวณโรงเรียน การขอบริจาคคอมพิวเตอร์ เครื่องใช้ในการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และสื่อการเรียนรู้เพื่อการปฏิรูปการศึกษา เป็นต้น

2.1 การจัดกิจกรรมทางศาสนาที่โรงเรียนและชุมชนอาจจะร่วมกันจัด เช่น การทอดผ้าป่าซึ่งโรงเรียนอาจจัดขึ้นที่โรงเรียน โดยมีเจ้าอาวาสเป็นประธานในการจัดการ ทอดผ้าป่าเพื่อระดมทรัพยากรการศึกษาเข้าส่วนกิจกรรมทางศาสนาอื่น ๆ ที่ทางโรงเรียน มักจะร่วมกันจัดขึ้นกับทางชุมชนเพื่อระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียน ได้แก่ การทอดกฐิน การทำบุญในวาระต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น การฉลองอาคารเรียนหลังใหม่ การทำบุญวันแม่ วันขึ้นปีใหม่ หรือวันลอยกระทง เป็นต้น

2.2 การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนโรงเรียน อาจารย์ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น การขอบริจาคสิ่งของอาหารถ้วยรางวัล หรือเสื้อผ้า เพื่อเป็นรางวัลให้เด็กในงานกีฬาสิ่งาน วันประณมศึกษา วันเด็ก และการจัดวิ่งมาราธอนประจำปี

2.3 การตั้งสหกรณ์ในโรงเรียนการตั้งสหกรณ์โรงเรียนมี 2 แบบ คือ สหกรณ์ร้านค้าและสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งคณะครูอาจประชาสัมพันธ์กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ในการประชุมผู้ปกครองนักเรียน เพื่อเชิญชวนให้ผู้ปกครองนักเรียนสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ ผ่านนักเรียน โดยให้นักเรียนเก็บสะสมเงินมาฝากกับครูประจำชั้น และครูประจำชั้นรวบรวมเงิน มาให้ครูที่ทำหน้าที่การเงินของโรงเรียน เพื่อนำไปฝากกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูของทางจังหวัด ที่ให้ดอกเบี้ยสูง และโรงเรียนอาจจะแบ่งดอกเบี้ยที่ได้รับจากการฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์ ครูนี้ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นเงินปันผลที่จ่ายคืนให้กับนักเรียนและคณะครูที่ฝากเงิน ส่วนที่สองนำไปใช้ในกิจกรรมของโรงเรียนและการจัดตั้งกองทุนครูและกองทุนเพื่อการศึกษา ของนักเรียน สำหรับการตั้งกองทุนในโรงเรียนทั้งสองลักษณะ คือ กองทุนเพื่อการศึกษา ของนักเรียน และกองทุนครูเป็นการนำเงินดอกเบี้ยที่ได้จากการฝากเงินจากกิจกรรมออมทรัพย์ ในโรงเรียนส่วนหนึ่งมาตั้งเป็นกองทุนการศึกษาของนักเรียน ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษา คณะครูและผู้นำชุมชนร่วมกันประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนนำเงินมาบริจาคสมทบทุนของ โรงเรียนในโอกาสต่าง ๆ

นอกจากนี้ โรงเรียนอาจมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในลักษณะ การขอบริจาคเป็นสิ่งของ เช่น การขอบริจาคเครื่องไทยทานจากคณะกรรมการสถานศึกษา การทำบุญเลี้ยงพระในโอกาสต่าง ๆ การขอบริจาคโต๊ะเก้าอี้นักเรียนในการขยายชั้นเรียน เป็นต้น การขอบริจาคในกรณีเหล่านี้ โรงเรียนควรดำเนินการโดยการปรึกษากับคณะกรรมการ สถานศึกษาในการประชุม เพื่อเป็นการตกลงกันล่วงหน้าหรือบางครั้ง เมื่อมีการประชุมถึงวาระนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาอาจจะร่วมกันบริจาคตามจิตศรัทธา และความสามารถที่จะบริจาค ได้โดยสมัครใจแต่ส่วนใหญ่แล้วคณะกรรมการสถานศึกษามักจะแสดงความจำนงในการบริจาค เมื่อเห็นความจำเป็นของโรงเรียนซึ่งบางครั้งก่อนที่จะได้รับการขอร้องจากทางโรงเรียนเสียอีก

3. กระบวนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา (Educational Resource Mobilization Process) โดยทั่วไปโรงเรียนมีกระบวนการในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในกรณีการขอบริจาค ทรัพยากรเป็นจำนวนมากจากผู้ที่มีฐานะดี เช่น การระดมทรัพยากรเพื่อการสร้างอาคารเรียน สร้างห้องประชุมโรงเรียนหรือจัดซื้อที่ดินให้โรงเรียนตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 การหาแหล่งทรัพยากร หรือการหาเบาะแสว่ามีใครบ้างที่สนใจ หรือต้องการ ที่จะบริจาคทรัพยากรเพื่อช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เพราะผู้บริจาคบางคนจะมีเป้าหมาย เจาะจงในการบริจาค เช่น บางคนเจาะจงที่จะบริจาคเพื่อเด็กพิการ บางคนก็เจาะจงที่จะบริจาค

เพื่อช่วยเหลือวัดที่อยู่ในชนบท บางคนก็เจาะจงที่จะบริจาคเพื่อการศึกษา ทางโรงเรียนหรือผู้นำชุมชนควรรหาแหล่งทรัพยากรจากเบาแสเหล่านี้ ซึ่งจะทราบได้จากการสืบเสาะของคณะกรรมการสถานศึกษา หรือคณะครูในโรงเรียนในบางกรณี แม้จะยังไม่ทราบว่าแหล่งทรัพยากรต้องการบริจาคเพื่อการศึกษาหรือไม่ แต่ถ้าเห็นว่า มีความสามารถที่จะบริจาคได้ และมีความเกี่ยวข้องกับทางโรงเรียนพอสมควร เช่น เป็นผู้มีอุปการะคุณ เป็นศิษย์เก่า คณะกรรมการสถานศึกษาอาจจะติดต่อเพื่อขอให้บริจาคทรัพยากรให้โรงเรียนตามความจำเป็น

3.2 การหาผู้เชื่อมโยงระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาและโรงเรียนกับแหล่งทรัพยากรหลังจากที่ชุมชนและโรงเรียนหาแหล่งทรัพยากร หรือเบาแสของทรัพยากรได้แล้ว ในกรณีที่ต้องการระดมทรัพยากรเป็นจำนวนมาก เช่น การระดมทรัพยากรเพื่อสร้างอาคารเรียน สร้างห้องประชุม หรือซื้อที่ดินให้โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา ควรจะขอความร่วมมือกับผู้ที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนกับแหล่งทรัพยากรก่อนที่จะมีการประสานกับแหล่งทรัพยากรอย่างเป็นทางการต่อไป ผู้เชื่อมโยงระหว่างผู้นำชุมชนและโรงเรียนกับแหล่งทรัพยากรนี้ ส่วนมากมักจะเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับทั้งโรงเรียนชุมชนและแหล่งทรัพยากร เช่น การที่พระลูกศิษย์ของเจ้าอาวาส เป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างเจ้าอาวาสกับผู้นำชุมชน และคหบดีญาติของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ หรือประธานคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน ซึ่งเป็นกำนันเก่าเป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างคหบดีในท้องถิ่นกับโรงเรียนและชุมชน หรือครูในโรงเรียนเป็นผู้เชื่อมโยงกับญาติของตนเอง ที่บริจาคทรัพยากรสร้างอาคารเรียนให้โรงเรียนอื่นมาบริจาคที่โรงเรียนที่ตนเองสอนอยู่เป็นต้น

นอกจากนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาหรือผู้นำชุมชนอาจเป็นผู้เชื่อมโยงกับแหล่งทรัพยากรที่เป็นญาติ หรือเพื่อนที่พบปะในการติดต่องาน หรือการสังสรรค์ และชักชวนอย่างไม่เป็นทางการให้ร่วมบริจาคทรัพยากร เพื่อพัฒนาโรงเรียนเมื่อเห็นว่าแหล่งทรัพยากรให้ความสนใจก็จะมาแจ้งให้คณะกรรมการสถานศึกษาและคณะครูทราบในการประชุม คณะกรรมการสถานศึกษา และเลือกคณะกรรมการที่จะติดต่อประสานงานกับแหล่งทรัพยากรเกี่ยวกับรายละเอียดของการบริจาคต่อไป

3.3 การประสานงานระหว่างชุมชนและโรงเรียนกับแหล่งทรัพยากรเมื่อหาผู้เชื่อมโยงระหว่างชุมชนกับโรงเรียน และแหล่งทรัพยากรได้เรียบร้อยแล้ว ผู้เชื่อมโยงจะดำเนินการติดต่อกับแหล่งทรัพยากรเป็นการภายใน เพื่อยืนยันความเป็นไปได้ของการบริจาคทรัพยากรสนับสนุนโรงเรียน

3.4 การต่อรองการบริจาคเมื่อมีการตกลงในหลักการที่จะบริจาคแล้ว แหล่งทรัพยากรบางรายอาจจะไม่บริจาคทุกอย่างตามที่ชุมชนและโรงเรียนต้องการการต่อรองการบริจาคนี้ นอกจากจะมีการต่อรองในเรื่องของงบประมาณ หรือรายละเอียดในการดำเนินการ

แล้วยังอาจจะต้องต่อรองกันในเรื่องที่เกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการบริจาค เช่น การเปลี่ยนรูปแบบการบริจาคของผู้ปกครองนักเรียนจากการเรียโรมาเป็นการทำบุญผ้าป่า หรือการทำบุญโดยผ่านทางวัด หรือการวิ่งมาราธอน เป็นต้น

3.5 การดำเนินการตามเป้าหมายของการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา หลังจากนั้น ทางชุมชนและโรงเรียนก็จะดำเนินการตามโครงการที่ตั้งเอาไว้ โดยมีการรายงานผลความก้าวหน้าของการดำเนินการให้แหล่งทรัพยากรทราบเป็นระยะ จนกว่าการดำเนินการจะสำเร็จ

3.6 การตอบแทนแหล่งทรัพยากรเมื่อการดำเนินการตามโครงการเสร็จสิ้นลงแล้ว ในกรณีที่เป็นการก่อสร้างหรือตกแต่งอาคารเรียน ทางคณะกรรมการสถานศึกษาและคณะครู อาจจะทำให้มีการทำบุญฉลอง โดยเชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมงาน ซึ่งผู้ปกครองนักเรียน จะมาร่วมทำบุญเพื่อบริจาคทรัพยากรให้โรงเรียนเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในโอกาสการทำบุญนี้ ทางโรงเรียนจะเชิญแหล่งทรัพยากร หรือผู้แทนมาร่วมงาน และตั้งชื่ออาคารเรียนตามชื่อของผู้บริจาค (ในกรณีบริจาคจำนวนมาก) พร้อมทั้งเสนอให้หน่วยงานระดับเหนือให้จัดทำเกียรติบัตรมอบให้แหล่งทรัพยากรเป็นการแสดงความขอบคุณที่ทำประโยชน์ให้กับทางราชการ นอกจากนี้ ทางคณะกรรมการสถานศึกษาและคณะครูควรร่วมกันแสดงความขอบคุณแก่แหล่งทรัพยากรในโอกาสอันควร เช่น การรดน้ำดำหัวในวันสงกรานต์ หรือการแสดงความระลึกถึงในวันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น

ในเรื่องของการระดมทรัพยากรเพื่อศึกษานี้ นับว่า เป็นการทำงานที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการศึกษาได้ชัดเจนกรณีหนึ่ง ซึ่งจากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาและคณะครูส่วนใหญ่จะไม่ดำเนินการเรื่องนี้ตามลำพัง จะมีการปรึกษากับผู้นำชุมชนที่ไม่ได้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาก่อนที่จะเริ่มดำเนินการเป็นการปรึกษาเพื่อหาแนวทางดำเนินการ หรือให้รับรู้การทำงานของโรงเรียนซึ่งทำให้ได้ผู้สนับสนุนอย่างไม่เป็นทางการที่จะช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนอกจากนั้น ในเรื่องนี้อาจจะเป็นการกระตุ้นให้ในชุมชนรู้จักการช่วยตนเองก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากนอกชุมชน ซึ่งทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการบริจาคทรัพยากร เพื่อพัฒนาโรงเรียนทุกครั้งที่มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาจากภายนอกชุมชนเข้ามาในชุมชน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดในการที่โรงเรียนจะสามารถนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษาได้นั้น การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกขั้นตอน การกระจายอำนาจการศึกษาลงสู่ท้องถิ่นในการจัดการศึกษาทำให้สถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เกิดความผูกพันและรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของโรงเรียนของคน

ในชุมชนจะทำให้การระดมทุนทรัพยากรที่มีในชุมชนมาจัดการศึกษาได้ และเป็นการลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐในการลงทุนการศึกษาได้อีกด้วย

ด้านการประสานงาน (Co-Ordination)

เป็นการดำเนินการให้การปฏิบัติงานของกลุ่มของหน่วยงานมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มหรือหน่วยงานการจัดระเบียบวิธีการทำงาน เพื่อให้งานและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวไม่ทำงานซ้ำซ้อนกัน ขัดแย้ง หรือเหลื่อมล้ำกัน เพื่อให้งานสมดุลและสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

สงบ ประเสริฐพันธ์ (2548, หน้า 195) กล่าวถึง สาระสำคัญของการประสานงาน ดังนี้

1. ประสานนโยบาย หรือวัตถุประสงค์ในองค์การ
2. ประสานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโดยทั่วไปให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน
3. ประสานการเงินและวัสดุ คือ การจัดงบประมาณวัสดุให้ได้สัดส่วนทันการทำงาน
4. ประสานงานกระบวนการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ เช่น การแบ่งงานรับผิดชอบ

เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์และนโยบาย

ลักษณะของการประสานงาน ดังนี้

1. การประสานงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดให้งานสอดคล้องกันปราศจากการขัดแย้ง เหลื่อมล้ำซึ่งกันและกัน

2. การประสานงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับความร่วมมือ
3. การประสานงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับเทคนิคการบริหาร
4. การประสานงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร
5. การประสานงานมีอยู่ทุกระดับชั้น

กระบวนการประสานงาน ดังนี้

1. กำหนดแผนการหรือโครงการสำหรับทุกคนในหน่วยงาน

2. ให้ทุกคนเข้าใจแผนการและโครงการทั้งหมด หรือบางส่วนที่จำเป็น เพื่อให้รู้ว่าใครทำอะไรมีหน้าที่อะไร

3. ให้ทุกคนเต็มใจในการรับงานที่ได้รับมอบหมาย

คุณลักษณะของผู้ประสานงานที่ดี ดังนี้

1. มีความรู้เรื่องราวและขั้นตอนของงานหรือโครงการเป็นอย่างดี
2. มุ่งหวังงานสำเร็จมากกว่าการเด่นดัง
3. มีมนุษยสัมพันธ์ดีไวต่อความรับรู้และความรู้สึกของผู้อื่น
4. มีบุคลิกเป็นผู้นำน่าศรัทธาเชื่อถือ
5. มีปฏิภาณไหวพริบแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

6. อารมณ์คือคตทณยี่ดหยุ่นและอ่นน่มถ่มตม

การประสานงานเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นสิ่งสำคัญของการบริหารจัดการองค์กร การประสานงานที่ไม่มีประสิทธิภาพย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กรได้ ดังนั้น การประสานงานภายในองค์กร หรือภายนอกองค์กรระหว่างหน่วยงานผู้บริหารต้องพยายามหาวิธีสร้างให้เกิดการประสานงานขึ้น การประสานงานมีความหมายหลายประการ

เทคนิคการประสานงาน

การประสานงานที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จนั้น ต้องมีการใช้เทคนิคหรือวิธีที่หลากหลาย ในการประสานงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ดังที่ สมิต สัจฉกร (2546, หน้า 16-24) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบลักษณะการประสานงาน และหลักการและวิธีการประสานงานที่ดี ดังนี้

องค์ประกอบการประสานงาน

1. ความร่วมมือการสร้างเอกภาพในองค์กร โดยให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจมีข้อตกลงร่วมกัน เพื่อให้เกิดเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

2. จังหวะเวลาเป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ในแต่ละคนตามเวลาที่กำหนด

3. ความสอดคล้องการปฏิบัติงานไม่ซ้ำซ้อนกัน

4. ระบบการสื่อสารการสื่อสารต้องรวดเร็วตรงกันและราบรื่น

5. ผู้ประสานงานต้องดึงให้ทุกฝ่ายร่วมงานกันให้ตรงวัตถุประสงค์

ลักษณะของการประสานงานมีลักษณะดังนี้

1. การประสานงานปราศจากความขัดแย้ง

2. เป็นลักษณะของความร่วมมือของผู้นำและผู้ปฏิบัติ

3. เป็นการจัดการเกี่ยวกับหน้าที่ของคน

4. เป็นการติดต่อสื่อสาร

5. การประสานงานในระดับองค์กรและนอกองค์กร

หลักและวิธีการประสานงาน

การประสานงานจะสัมฤทธิ์ผลต้องยึดถือหลักการสำคัญ ดังนี้

1. จัดให้มีกระบวนการบริหารที่เป็นระบบการประสานงานที่ดีต้องเริ่มต้นด้วยการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ และนโยบาย กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติตามกระบวนการทำงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานไม่ซ้ำซ้อน โดยกำหนดให้ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทของแต่ละคน

2. จัดให้มีระบบของความร่วมมือที่ดี ต้องให้เกิดการยอมรับระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันทำให้ทุกฝ่ายมีความรู้สึกที่ดีในการทำงาน ร่วมมือกันอย่างมีมิตรจิตต่อกัน

3. จัดให้มีระบบการสื่อสารที่ดี การติดต่อสื่อสารระหว่างกันในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงาน ต้องกำหนดตัวบุคคลสถานที่ติดต่อวันเวลาให้ชัดเจน และเป็นการติดต่อสื่อสารในองค์กรทั้งจากด้านบนลงล่างหรือในระดับเดียวกัน

4. จัดให้มีการประสานวัตถุประสงค์และนโยบาย เป็นการกำหนดนโยบายการที่จะทำให้เกิดเอกภาพในการประสานงานต้องทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ที่ประสานงาน มีการกำหนดนโยบายเป็นกรอบในการดำเนินงาน เพื่อให้มีเอกภาพในการทำงานให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้

5. จัดให้มีระบบความสัมพันธ์ที่ดี ผู้ร่วมงานต้องมีความไว้วางใจกันมีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้บุคคลในองค์กรมีลักษณะความเป็นมิตรและไว้วางใจกัน

6. จัดให้รู้สิ่งที่ประสานงานให้ชัดเจน การที่ผู้ร่วมงานได้รู้ชัดว่า จะต้องประสานในเรื่องใด มีเรื่องใดที่จะประสานให้การประสานงาน มีความครอบคลุมและชัดเจน

7. จัดให้รู้รูปแบบและวิธีการประสานงาน การประสานงานภายในหน่วยงานเดียวกัน อาจไม่มีรูปแบบ หรือพิธีการมาก แต่การประสานงานระหว่างหน่วยงานอาจต้องมีการประสานงานมาก จากที่กล่าวมาข้างต้น การใช้หลักการหรือเทคนิคการประสานงานที่ดีและถูกต้องจะทำให้การปฏิบัติงานขององค์กรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้องค์กรประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

ประเภทของการประสานงาน

การประสานงานในองค์กรแบ่งเป็นหลายประเภทซึ่ง สมิต สัชฌุกร (2546, หน้า 43-49) ได้แบ่งประเภทของการประสานงานเป็น 2 ประเภท คือ

1. การประสานงานภายในองค์กรและภายนอกองค์กรหมายถึงการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กรและการประสานงานระหว่างองค์กร

2. การประสานงานในแนวดิ่งและการประสานงานในแนวนอน หมายถึง การประสานงานในระดับต่าง ๆ ในสำนักงานหากเป็นการประสานงานแนวดิ่ง หมายถึง การประสานงานระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชากับผู้บังคับบัญชา สำหรับการประสานงานในแนวนอน หมายถึง การประสานงานระหว่างบุคคลที่มีตำแหน่งเท่าเทียมกัน

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

มีผู้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ กัน ดังนี้

วิรัตน์ หมื่นจิระ (2550, หน้า 11) ได้ศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมของกรมการศึกษาประจำโรงเรียนในโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคจนจังหวัดขอนแก่น ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมของกรมการศึกษาไว้เป็น 2 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมในด้านนโยบาย เช่น การให้ข้อมูลการให้คำแนะนำและการร่วมตัดสินใจเป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมในด้านปฏิบัติการ เช่น แร้งงานเงินวัสดุอุปกรณ์ประชาสัมพันธ์และประสานงานเป็นต้น

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2551, สื่อออนไลน์) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท คือ การที่ประชาชนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบการพัฒนาทั้งกระบวนการตั้งแต่เริ่มแรกของโครงการไปจนถึงตอนจบของโครงการ ซึ่งครอบคลุมขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามโครงการ
3. การมีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผล
4. การมีส่วนร่วมในการใช้ผลประโยชน์จากกิจกรรมของงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยและงานการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของชุมชนไว้หลายเรื่อง ดังนี้

ทองม้วน ศรีเจริญ (2549) ได้วิจัย เรื่อง การศึกษาปัญหาและความต้องการ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการ การมีส่วนร่วมในการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

1.1 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ด้านวิชาการ รองลงมา คือ ด้านบริหารทั่วไป ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณ ตามลำดับ

1.2 ความต้องการ การมีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ด้านบุคลากร รองลงมา คือ ด้านบริหารทั่วไป และด้านวิชาการด้านงบประมาณ ตามลำดับ

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2548) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า

เรื่องที่มีการรวมการมีส่วนร่วมมี 5 เรื่อง ได้แก่ การวางแผนการจัดสรรทรัพยากรการกระตุ้นการทำงาน การประสานงาน ประเมินโดยคณะกรรมการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับดีมากในเรื่องการประสานงาน ส่วนการมีส่วนร่วมเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

วรวรรณ ดัณฑเสน (2546) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยทั่วไปชุมชนไม่มีความเข้าใจในนโยบาย แผนกิจกรรมโครงการ และความต้องการของโรงเรียน ทั้งโรงเรียนยังเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้คณะกรรมการหรือชุมชนได้ทราบในกิจกรรม หรือในกิจกรรมโครงการที่ต้องการจัดทำอย่างสม่ำเสมอ โดยโรงเรียนเข้าใจถึงการไม่มีเวลาของชุมชน เพราะต้องไปประกอบอาชีพและคณะกรรมการไม่กล้าเสนอแนะ อาจเป็นเพราะเกรงใจหรืออึดอัดใจจึงไม่เข้าร่วมประชุมแต่ก็ให้ความช่วยเหลือการพัฒนาโรงเรียน

มหรณพ ยะอนันต์ (2548) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ในด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับน้อย

ธเนศ อุทโยธา (2549) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนผดุงวิทย์ (วัดศรีบุญเรือง) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดลำปาง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน ในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล การบริหารงานทั่วไป เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

วุฒิพงษ์ ดงลิ้ม (2550) ได้ศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงรายเขต 4 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย

จำเนียร งามสงวน (2551) ได้ศึกษา บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการพัฒนาสถานศึกษาในตำบลเมืองแปง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมน้อย ในการบริหารจัดการแผนงบประมาณ รวมทั้ง

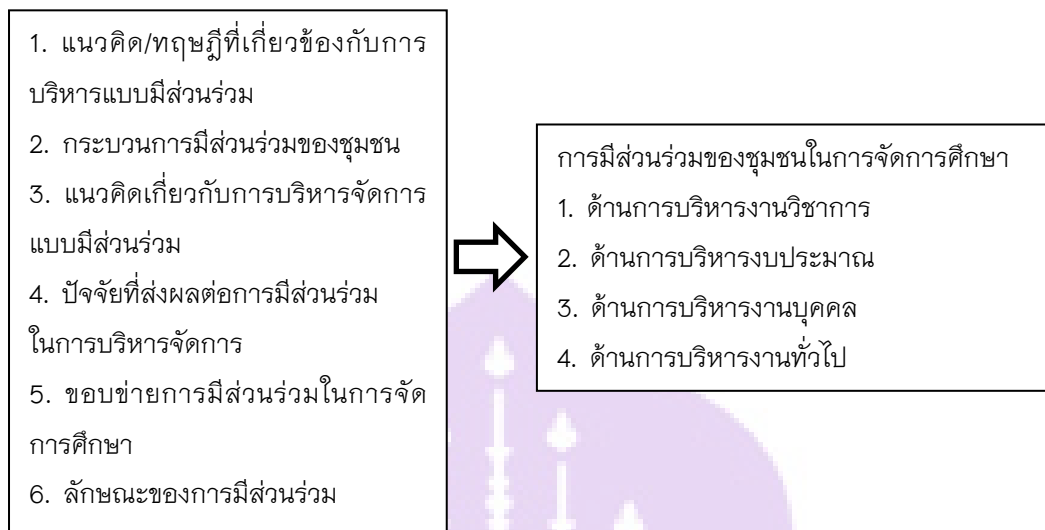
คณะกรรมการสถานศึกษายังไม่มีความเข้าใจในระเบียบวิธีการจัดทำงบประมาณและยังมีความคิดว่าเรื่องดังกล่าวเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาไม่ว่าในรูปคณะบุคคลหรือตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ นั้น ส่วนมากยังไม่ค่อยเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองคิดว่า การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของครูและการไม่มีเวลาให้แก่ทางโรงเรียน ทำให้ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยเฉพาะความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งชุมชนในชนบทส่วนใหญ่จะยึดอาชีพรับจ้างมีรายได้นิดเป็นวันถ้าหากขาดงานก็จะขาดรายได้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในหลายรูปแบบทั้งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา เช่น การระดมทรัพยากรในการพัฒนาอาคารสถานที่ การร่วมกิจกรรมในสถานศึกษาการส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน การประสานงาน การจัดสรรทรัพยากร และการประเมินผลมีน้อยเป็นเพราะประชาชนไม่มีความรู้ในการจัดการศึกษา ไม่มีเวลาในการมีส่วนร่วม ภาวะเศรษฐกิจของประชาชนไม่ดี และการที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพนั้น โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้านของการจัดการศึกษาให้มากขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักการ/แนวคิด/ทฤษฎี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ กระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวม เพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้น และได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชนประกอบกับการวิจัยนี้ ได้ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไป ผู้วิจัยจึงประยุกต์จากแนวคิดดังกล่าวมาใช้ และประมวลเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังต่อไปนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ครั้งนี้ มีจุดวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ และแนวทางการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานบริหารทั่วไป ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน ครู จำนวน 21 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 27 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 133 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 184 คน เป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 3 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนกมล-เรียม สุโกศล (บ้านผาใต้)
  - 1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน
  - 1.2 ครู จำนวน 7 คน
  - 1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน
  - 1.3 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 49 คน
2. โรงเรียน ต.ช.ด. ศิษยานารีอนุสรณ์ 3 (บ้านห้วยล้าน)
  - 2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 7 คน
  - 2.2 ครู จำนวน 1 คน
  - 2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน
  - 2.3 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 41 คน

3 โรงเรียนบ้านห้วยศาลา

3.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน

3.2 ครู จำนวน 7 คน

3.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน

3.3 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 43 คน

รวมประชากรทั้งสิ้น 184 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่าย จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในด้านการบริหารงาน วิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานบริหารทั่วไป ผู้วิจัยใช้ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วน 5 ระดับ โดยใช้หลักของ Likert (1961) โดยกำหนดเป็นตัวเลข และความหมาย คือ

5 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับร่วมมาก

3 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดยเกณฑ์ของ Best (1977, p. 237 อ้างอิงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538, หน้า 42) ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานบริหารทั่วไป

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การสร้างเครื่องมือแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานนโยบายและแผน การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานบริหารทั่วไป เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert (1961) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ รูปแบบ วิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. กำหนดกรอบและแนวคิดเพื่อสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

3. ร่างแบบสอบถามที่จะใช้สำหรับการวิจัยให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจเพื่อให้ข้อเสนอแนะ และนำมาปรับปรุงแก้ไข ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เกณฑ์การตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบว่าเหมาะสมในด้านความสมบูรณ์และความครอบคลุมของเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ดังนี้

ข้อคำถามแต่ละข้อมีความสอดคล้องหรือไม่ มีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์

วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับความต้องการ โดยวิธีของ Rovineli and Hambleton (1970, pp. 607-610 อ้างอิงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 160)

$$\text{สูตรการหาค่า IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

R คือ คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ คือ ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ความตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ ซึ่งค่า IOC ที่ได้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67–1.00

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรจริงในการวิจัย แต่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกัน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน/ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 9 อ.แม่อาว ต.ท่าตอน จ.เชียงใหม่ จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (1951) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.87

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

α หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k หมายถึง จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum s_i^2$ หมายถึง ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

s_t^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนรวม

6. จากนั้นทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้กับกลุ่มประชากรในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร ทั้งหมด 184 คน โดยทำหนังสือจากทางมหาวิทยาลัยพะเยา ขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่อาว จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

2. โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่อาว จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ส่งแบบสอบถามกลับ โดยส่งผ่านช่องเอกสารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยผู้วิจัยส่งด้วยตัวเอง

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่ฮาด จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ซึ่งมี 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานบริหารทั่วไป เป็นรายด้านและโดยรวม วิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

3. นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ทางสถิติโดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาแปลผล ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูล ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่ฮาด จ.เชียงใหม่ โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 167)

การคำนวณหาค่าเฉลี่ย (μ)

$$\mu = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ μ หมายถึง ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ หมายถึง ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

N หมายถึง จำนวนประชากร

การคำนวณหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum x^2}{N} - \left(\frac{\sum x}{N}\right)^2}$$

เมื่อ σ หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N หมายถึง จำนวนประชากร

$\sum x$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความพึงพอใจทั้งหมด

$\sum x^2$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความพึงพอใจทั้งหมดแต่ละตัวยก

ด้วยกำลังสอง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในภาพรวมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพ

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	116	70.70
หญิง	48	29.30
รวม	164	100.00
2. อายุ		
20-29 ปี	9	5.50
30-39 ปี	28	17.10
40-49 ปี	65	39.60
50-59 ปี	51	31.10
60 ปีขึ้นไป	11	6.70
รวม	164	100.00
3. การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	150	91.50
ปริญญาตรี	10	6.10
สูงกว่าปริญญาตรี	4	2.40
รวม	164	100.00
4. อาชีพ		
รับราชการ	16	9.80
รับจ้าง	45	28.70
เกษตรกรกรรม	95	57.90
ค้าขาย	5	3.00
อื่น ๆ	1	0.60
รวม	164	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
4. สถานภาพ		
ผู้ปกครองนักเรียน	134	81.70
กำนัน,ผู้ใหญ่บ้าน, ส.อบต.	8	4.90
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	15	9.10
ครู,ทหาร, ตำรวจ	6	3.70
อื่น ๆ	1	0.60
รวม	164	100.00

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 164 คน เป็นเพศชาย 116 คน คิดเป็นร้อยละ 70.70 และเพศหญิง 48 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30 มีอายุอยู่ระหว่าง 40-49 ปี มีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 อายุอยู่ระหว่าง 50-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.10 อายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 17.10 มีอายุอยู่ระหว่าง 20-29 ปี มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70 มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 91.50 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.10 สูงกว่าระดับปริญญาตรี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.40 มีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 57.90 มีอาชีพรับจ้าง 45 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70 มีอาชีพรับราชการ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 9.80 มีอาชีพค้าขาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 และอาชีพอื่น ๆ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60 มีสถานภาพเป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 81.70 มีสถานภาพเป็นกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.10 และมีสถานภาพเป็น ส.อบต. จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80 มีสถานภาพเป็นครู จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 และมีสถานภาพนักบวช จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในภาพรวมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวมทั้ง 4 ด้าน

สภาพการมีส่วนร่วม	μ	σ	ระดับการมีส่วนร่วม
ด้านการบริหารวิชาการ	2.16	0.45	น้อย
ด้านการบริหารงบประมาณ	2.28	0.65	น้อย
ด้านบริหารงานบุคคล	2.46	0.53	น้อย
ด้านบริหารงานทั่วไป	3.42	0.36	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.72	0.39	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.72$, $\sigma = 0.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\mu = 3.42$, $\sigma = 0.36$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\mu = 2.46$, $\sigma = 0.53$) และด้านที่ต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\mu = 2.16$, $\sigma = 0.45$)

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนา
คุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่อาว จ.เชียงใหม่
ด้านการบริหารวิชาการ

ด้านการบริหารวิชาการ	μ	σ	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ท่านได้ร่วมวางแผนจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	1.41	0.97	น้อยที่สุด
2. ท่านได้ร่วมวางแผนจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยี ทางการศึกษาให้กับทางโรงเรียน	2.01	0.53	น้อย
3. ท่านได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ให้กับทางโรงเรียน	2.23	0.42	น้อย
4. ท่านได้ร่วมวางแผนจัดหาแหล่ง เรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน	2.13	0.51	น้อย
5. ท่านได้จัดหาแหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียน	2.58	1.03	ปานกลาง
6. ท่านได้ร่วมวางแผนจัดทำ หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน	1.83	1.08	น้อย
7. ท่านได้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ของโรงเรียน	1.62	1.56	น้อย
8. ท่านได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ในการจัดเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ ในชุมชนเป็นอย่างดี	3.51	0.94	มาก
รวมเฉลี่ย	2.16	0.45	น้อย

จากตาราง 3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.16, \sigma = 0.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ได้ให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นอย่างดี ($\mu = 3.51, \sigma = 0.94$) รองลงมา คือ ได้จัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ($\mu = 2.58, \sigma = 1.03$) และข้อที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ได้ร่วมวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 1.41, \sigma = 0.97$)

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอนศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ ด้านการบริหารงบประมาณ

ด้านการบริหารงบประมาณ	μ	σ	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ท่านได้ร่วมวางแผนจัดทำข้อตั้งงบประมาณของโรงเรียน	1.45	1.12	น้อยที่สุด
2. ท่านได้ร่วมวางแผนในการใช้จ่ายเงินของทางโรงเรียน	1.51	1.09	น้อย
3. ท่านได้ร่วมวางแผนจัดหารายได้และการบริจาคเงินเพื่อพัฒนาโรงเรียน	1.66	0.99	น้อย
4. ท่านได้ร่วมจัดหารายได้และการบริจาคเงินเพื่อพัฒนาโรงเรียน	1.79	0.95	น้อย
5. ท่านได้ร่วมวางแผนจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน	3.95	0.89	มาก
6. ท่านได้ร่วมจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน	3.98	0.93	มาก
7. ท่านได้ร่วมวางแผนในการตรวจสอบ ติดตามดูแลระบบการบริหารการเงินและบัญชีของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ	2.13	0.84	น้อย
8. ท่านได้ร่วมตรวจสอบ ติดตาม ดูแล ระบบการบริหารการเงินและบัญชีของโรงเรียน	1.85	1.02	น้อย
รวมเฉลี่ย	2.28	0.65	น้อย

จากตาราง 4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.28, \sigma = 0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ได้ร่วมจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับทางโรงเรียน ($\mu = 3.98, \sigma = 0.93$) และรองลงมา คือ ได้ร่วมวางแผนจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับทางโรงเรียน ($\mu = 3.95, \sigma = 0.89$) และข้อที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ได้ร่วมวางแผนจัดทำคำขอตั้งงบประมาณของโรงเรียน ($\mu = 1.45, \sigma = 1.12$)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนา
คุณภาพการศึกษาท่าตอนศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่อาว จ.เชียงใหม่
ด้านการบริหารงานบุคคล

ด้านการบริหารงานบุคคล	μ	σ	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ท่านได้ร่วมวางแผนจัดหาครูจ้างสอน ของโรงเรียน	1.47	0.83	น้อยที่สุด
2. ท่านได้ร่วมวางแผนจัดหาภูมิปัญญา ท้องถิ่น มาเป็นวิทยากรสอนในโรงเรียน	1.54	0.59	น้อย
3. ท่านได้ร่วมช่วยจัดหาภูมิปัญญา ท้องถิ่น มาเป็นวิทยากรสอน ในโรงเรียน	2.34	0.71	น้อย
4. ท่านได้ร่วมวางแผนในการระดม ทรัพยากร ด้านบุคคล ในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน	2.70	0.85	ปานกลาง
5. ท่านได้ร่วมรับฟัง ร่วมให้ข้อคิด ให้ข้อมูล ในการบริหารงานบุคคล ในโรงเรียน	3.48	0.81	ปานกลาง
6. ท่านได้ร่วมระดมทรัพยากร ด้านบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วม ในการพัฒนาโรงเรียน	3.26	0.91	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.46	0.53	น้อย

จากตาราง 5 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอนศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.46, \sigma = 0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ได้ร่วมวางแผนในการระดมทรัพยากร ด้านบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ($\mu = 3.48, \sigma = 0.81$) รองลงมา คือ ได้ร่วมระดมทรัพยากร ด้านบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ($\mu = 3.26, \sigma = 0.91$) และข้อที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ท่านได้ร่วมวางแผนจัดหาครูจ้างสอนของโรงเรียน ($\mu = 1.47, \sigma = 0.83$)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอนศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ ด้านการบริหารงานทั่วไป

ด้านการบริหารงานทั่วไป	μ	σ	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ท่านได้ร่วมวางแผนจัดทำธรรมนูญโรงเรียน แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน	1.49	0.52	น้อยที่สุด
2. ท่านได้ร่วมดำเนินการวางแผนเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน	2.23	0.42	น้อย
3. ท่านได้ร่วมดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน	2.13	0.51	น้อย
4. ท่านได้ร่วมวางแผนซ่อมแซม และบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน	3.70	0.96	มาก
5. ท่านได้ร่วมประเมินผลการซ่อมแซม และบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน	3.95	0.86	มาก
6. ท่านได้ร่วมวางแผนจัดบริการให้ชุมชน ยืมวัสดุครุภัณฑ์ และการขอใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน	3.55	0.76	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านการบริหารงานทั่วไป	μ	σ	ระดับการมีส่วนร่วม
7. ท่านได้ร่วมติดตามประเมินผล การจัดบริการให้ชุมชนเยี่ยมวัดศุภครุภัณฑ์ และการขอใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน	3.48	0.81	ปานกลาง
8. ท่านได้ร่วมวางแผนประชาสัมพันธ์ โรงเรียน	3.27	0.92	ปานกลาง
9. ท่านได้ติดตามประเมินผล การประชาสัมพันธ์โรงเรียน	3.16	1.10	ปานกลาง
10. ท่านได้ร่วมให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุนการดำเนินงานกิจการพิเศษ ในโรงเรียน	4.35	1.09	มาก
11. ท่านได้เข้าร่วมในกิจกรรมบำเพ็ญ สาธารณะประโยชน์กับโรงเรียน	4.87	0.42	มาก
12. ท่านได้ให้ความช่วยเหลือในการดำเนิน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียน	4.91	0.32	มาก
รวมเฉลี่ย	3.42	0.36	ปานกลาง

จากตาราง 6 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวม พบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.42$, $\sigma = 0.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ได้ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียน ($\mu = 4.91$, $\sigma = 0.32$) รองลงมา คือ ได้เข้าร่วมในกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์กับโรงเรียน ($\mu = 4.87$, $\sigma = 0.42$) และข้อที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ได้ร่วมวางแผนจัดทำธรรมนูญโรงเรียน แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ($\mu = 1.49$, $\sigma = 0.52$)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เป็นคำถามปลายเปิด จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นในคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 สามารถสรุปปัญหาที่พบแต่ละด้าน ดังนี้

ตาราง 7 แสดงความถี่และร้อยละของปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ด้านบริหารงานวิชาการ

ด้านบริหารงานวิชาการ	ความถี่	ร้อยละ
1. ขาดการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร	24	28.90
2. ขาดการวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา	19	22.09
3. ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	16	19.30
4. ขาดการผลิตและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน	15	18.30
5. ขาดการกำกับติดตามประเมินภายในสถานศึกษา	9	10.80
รวม	83	100.00

จากตาราง 7 พบว่า ในด้านบริหารงานวิชาการ พบปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ในเรื่องขาดการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.90 รองลงมา ได้แก่ ขาดการวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 22.09 ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.30 ขาดการผลิตและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 18.30 และขาดการกำกับติดตามประเมินภายในสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 10.80 ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงความถี่และร้อยละของปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ด้านบริหารงาน
งบประมาณ

ด้านบริหารงานงบประมาณ	ความถี่	ร้อยละ
1. ขาดคณะกรรมการจากภายนอก ในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ของสถานศึกษา	21	27.60
2. ขาดการตรวจสอบการเงินและบัญชี ของสถานศึกษา	20	26.30
3. ขาดการตรวจสอบความคุ้มค่าของ การใช้ทรัพยากร	35	46.10
รวม	76	100.00

จากตาราง 8 พบว่า ในด้านบริหารงานงบประมาณ พบปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ขาดการตรวจสอบความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.10 รองลงมา ได้แก่ ขาดคณะกรรมการจากภายนอกในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 27.60 และขาดการตรวจสอบการเงินและบัญชีของสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 26.30 ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงความถี่และร้อยละของปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ด้านบริหารงานบุคคล

ด้านบริหารงานบุคคล	ความถี่	ร้อยละ
1. ขาดการมีส่วนร่วมในการสรรหาครูจ้างสอน	23	33.30
2. ขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น (บุคคล) มาถ่ายทอด ความรู้ในสถานศึกษา	20	29.00
3. ขาดกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานจากภายนอก	23	37.70
รวม	69	100.00

จากตาราง 9 พบว่า ในด้านบริหารงานงบประมาณ พบปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ขาดกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานจากภายนอกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.70 รองลงมา ได้แก่ ขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมา (บุคคล) มาถ่ายทอดความรู้ในสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 29.00 และขาดกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานจากภายนอก คิดเป็นร้อยละ 37.70 ตามลำดับ

ตาราง 10 แสดงความถี่และร้อยละของปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ด้านบริหารงานทั่วไป

ด้านบริหารงานทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
1. ขาดการวางแผนงานระบบสารสนเทศของสถานศึกษา	23	33.30
2. ขาดการวางแผนพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	26	37.70
3. ขาดคณะทำงานเพื่อระดมทรัพยากรทางการศึกษา	20	29.00
รวม	69	100.00

จากตาราง 10 พบว่า ในด้านบริหารงานทั่วไป พบปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ขาดการวางแผนพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.70 รองลงมา ได้แก่ ขาดการวางแผนงานระบบสารสนเทศของสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.30 และขาดคณะทำงานเพื่อระดมทรัพยากรทางการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 29.00 ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ด้านบริหารงานวิชาการ

ด้านบริหารงานวิชาการ	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษาและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร	19	24.00
2. ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	23	29.10
3. ควรส่งเสริมให้ชุมชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	15	19.00
4. ควรผลิตและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของผู้เรียนและชุมชน	13	16.50
5. ควรส่งเสริมและเปิดให้ชุมชนมีติดตามประเมินภายในสถานศึกษา	9	11.40
รวม	79	100.00

จากตาราง 11 พบว่า ด้านบริหารงานวิชาการ ชุมชนได้ให้คำเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมทางวิชาการอย่างต่อเนื่องคิดเป็นร้อยละ 29.10 รองลงมา ได้แก่ ควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรคิดเป็นร้อยละ 24.00 ควรส่งเสริมให้ชุมชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.00 ควรผลิตและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของผู้เรียนและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 16.50 และควรส่งเสริมและเปิดให้ชุมชนมีการติดตามประเมินภายในสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 11.40 ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ด้านบริหารงานงบประมาณ

ด้านบริหารงานงบประมาณ	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจากภายนอกร่วมกับภายในตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา	20	26.30
2. ควรมีการตรวจสอบการเงินและบัญชีของสถานศึกษา	21	27.60
3. ควรมีตรวจสอบความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร	35	46.10
รวม	76	100.00

จากตาราง 12 พบว่า ด้านบริหารงานงบประมาณ ชุมชนได้ให้คำเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ควรมีตรวจสอบความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร คิดเป็นร้อยละ 46.10 รองลงมา ได้แก่ ควรมีการตรวจสอบการเงินและบัญชีของสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 27.60 และควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจากภายนอกร่วมกับภายในตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 26.30 ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ด้านบริหารงานบุคคล

ด้านบริหารงานบุคคล	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรมีการตั้งคณะกรรมการร่วมในการสรรหาครูจ้างสอน	20	29.00
2. ควรส่งเสริมและนำภูมิปัญญาท้องถิ่น (บุคคล) มาถ่ายทอดความรู้ในสถานศึกษา	23	33.30
3. ควรตั้งคณะกรรมการร่วมประเมินผล การปฏิบัติงานจากภายนอก	26	37.70
รวม	69	100.00

จากตาราง 13 พบว่า ด้านบริหารงานบุคคล ชุมชนได้ให้ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ควรตั้งคณะกรรมการร่วมประเมินผลการทำงานจากภายนอกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.70 รองลงมา ได้แก่ ควรส่งเสริมและนำภูมิปัญญาท้องถิ่น (บุคคล) มาถ่ายทอดความรู้ในสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 33.30 และควรมีการตั้งคณะกรรมการร่วมในการสรรหาครูจ้างสอน คิดเป็นร้อยละ 29.00 ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ด้านบริหารงานทั่วไป

ด้านบริหารงานทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้าร่วมวางแผนงาน ระบบสารสนเทศและประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา	23	33.30
2. ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้าร่วมวางแผนพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	26	37.70
3. ควรตั้งคณะทำงานเพื่อระดมทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ	13	18.84
4. ควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนงานด้านการบริหารอาคารสถานที่ และด้านอื่น ๆ	7	10.16
รวม	69	100.00

จากตาราง 14 พบว่า ด้านบริหารงานทั่วไป ชุมชนได้ให้ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้าร่วมวางแผนพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.70 รองลงมา ได้แก่ ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้าร่วมวางแผนงานระบบสารสนเทศและประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.30 ควรตั้งคณะทำงานเพื่อระดมทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ คิดเป็นร้อยละ 18.84 และควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนงานด้านการบริหารอาคารสถานที่ และด้านอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 10.16

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไป วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 164 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผู้ปกครองนักเรียน ครู ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาชิก อบต. การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับแบบสอบถามใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเรียบเรียงหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ ดังนี้

ผลการศึกษาตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพในชุมชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 70.70 และรองลงมา เป็นเพศหญิง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 91.50 และรองลงมา ได้แก่ ปริญญาตรี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.10 และสูงกว่าปริญญาตรี

จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.40 มีอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 57.90 รองลงมา อาชีพรับจ้าง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70 รับราชการ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 9.80 อาชีพค้าขาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 และอาชีพอื่น ๆ จำนวน 1 คน คิดเป็น 0.60 มีสถานภาพเป็นผู้ปกครองมากที่สุด จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 81.70 รองลงมา เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.10 เป็นสมาชิก อบต. จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.90 เป็นครู จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 มีสถานภาพเป็นนักบวช จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60

ผลการศึกษาดอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสรุปผลการวิเคราะห์แต่ละด้านได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมด้านการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ได้ให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดเครือข่าย และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นอย่างดี รองลงมา คือ ได้จัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน และข้อที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ได้ร่วมวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2. การมีส่วนร่วมด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ได้ร่วมจัดหาวัสดุการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน และรองลงมา คือ ได้ร่วมวางแผนจัดหาวัสดุการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน และข้อที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ได้ร่วมวางแผนจัดทำคำขอตังงบประมาณของโรงเรียน

3. การมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวม พบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ได้ร่วมรับฟัง ร่วมให้ข้อคิด ข้อมูล ในการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน รองลงมา คือ ได้ร่วมระดมทรัพยากร ด้านบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และข้อที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ท่านได้ร่วมวางแผนจัดหาครูจ้างสอน

4. การมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวม พบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ

ได้ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียน รองลงมา คือ ได้เข้าร่วมในกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์กับโรงเรียน และขอที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ได้ร่วมวางแผนจัดทำธรรมนูญโรงเรียน แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน

ผลการศึกษาตอนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

ปัญหา ชุมชนไม่ค่อยเข้าร่วมในการวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน และติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนงานของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน การติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนงาน โดยการร่วมกันกำหนดแนวทางเรื่องช่วงเวลาและสถานที่ ตลอดจนแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนร่วมกัน

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

ปัญหา ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการใช้ทรัพยากรของโรงเรียน และการบริหารจัดการการใช้งบประมาณของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยจัดตั้งเป็นคณะกรรมการเพื่อติดตามตรวจสอบการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนในการบริหารจัดการงบประมาณของโรงเรียน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

ปัญหา ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการติดตามการปฏิบัติงานการสอนของครู

ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยจัดตั้งเป็นคณะกรรมการเพื่อติดตามการปฏิบัติงานการสอนของครู

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

ปัญหา ชุมชนไม่ค่อยเข้าร่วมในการวางแผนจัดทำแผนสถานศึกษาและแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของทางสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ หากมีการกำหนดแผนพัฒนาหรือแผนกลยุทธ์ ควรประชาสัมพันธ์ให้แก่ชุมชน และอธิบายถึงความสำคัญของแผนพัฒนาและแผนกลยุทธ์ว่า มีความสำคัญต่อ

การพัฒนาโรงเรียนอย่างไร ทั้งนี้ ควรกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อเปิดโอกาสให้แก่ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบประเด็น ที่สำคัญ และสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาในแต่ละด้าน พบว่า

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีส่วนร่วม มากที่สุด คือ ได้ให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นอย่างดี รองลงมา คือ ได้จัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน และข้อที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ได้ร่วมวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาไม่เปิดโอกาส ให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการร่วมวางแผนพัฒนางานวิชาการเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ทองม้วน ศรีเจริญ (2549) ได้วิจัย เรื่อง ปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในแต่ละด้านมากที่สุด ดังนี้ ด้านปัญหา ได้แก่ โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการร่วมวางแผนพัฒนางานวิชาการเท่าที่ควร จึงทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อย ด้านความต้องการ ได้แก่ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้คณะครู ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนจนแนวทางในการพัฒนาการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ได้ร่วมจัดหาวัสดุการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน และรองลงมา คือ ได้ร่วมวางแผนจัดหาวัสดุการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน และข้อที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ได้ร่วมวางแผนจัดทำคำขอตั้งงบประมาณของโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา การบริหารจัดการการใช้งบประมาณของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ จำเนียร งามสงวน (2551) ได้ศึกษา บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการพัฒนาสถานศึกษา ในตำบลเมืองแปง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมน้อย ในการบริหารงบประมาณ และทำแผนงบประมาณ รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษายังไม่มีความเข้าใจในระเบียบวิธีการจัดทำงบประมาณ และยังมีความคิดว่า เรื่องดังกล่าวเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ได้ร่วมรับฟัง ร่วมให้ข้อคิด ข้อมูล ในการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน รองลงมา คือ ได้ร่วมระดมทรัพยากร ด้านบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และข้อที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ท่านได้ร่วมวางแผนจัดหาครูจ้างสอน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนอัตราค่าจ้างสรรหาครูอัตราจ้างสอน รวมทั้งไม่ค่อยได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอน ในโรงเรียน และการระดมทรัพยากรด้านบุคคลในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มหรรณพ ยะอนันต์ (2548) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ในด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากมีความคิดว่าเรื่องดังกล่าวเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา และยังไม่มีความเข้าใจในระเบียบต่าง ๆ ของการบริหารงานบุคคล พร้อมทั้งยังได้ให้ข้อเสนอแนะให้สถานศึกษาควรจัดอบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและควรมีกิจกรรมเสริมเพื่อความเข้าใจที่ดีต่อกัน

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไปในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ได้ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ของโรงเรียน รองลงมา คือ ได้เข้าร่วมในกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์กับโรงเรียน และขอที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ได้ร่วมวางแผนจัดทำธรรมนูญโรงเรียน แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายสารสนเทศ เช่น จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์
- 1.4.2 การประชาสัมพันธ์การศึกษาแจ้งความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกิจกรรมของสถานศึกษา
- 1.4.3 การทัศนศึกษา เช่น ร่วมกับครูในการพานักเรียนไปทัศนศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่
- 1.4.4 การดูแลอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม เช่น ร่วมพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน เช่น ปรับปรุงภูมิทัศน์ และอาคารสถานที่
- 1.4.5 การใช้อาคารสถานที่ของสถานศึกษา
- 1.4.6 การดำเนินงานกิจกรรมของนักเรียน เช่น สนับสนุนกิจกรรมนักเรียนระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เช่น วัสดุ สื่อ ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธเนศ อุทโยธยา (2549) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนผดุงวิทย์ (วัดศรีบุญเรือง) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดลำปาง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล การบริหารงานทั่วไป เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ผลการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะจากผลการวิจัย ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ด้านวิชาการ ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ควรวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา และการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ควรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ควรมีการกำกับติดตาม การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และควรมีการผลิตและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน

2. ด้านการบริหารงบประมาณ ควรมีคณะกรรมการจากภายนอกในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ตรวจสอบการเงิน และการบัญชีของสถานศึกษาจากภายนอก การตรวจสอบความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร และงบประมาณ และควรเปลี่ยนระบบเงินอุดหนุนรายหัวที่ใช้อยู่ปัจจุบันไปใช้ระบบอุดหนุนรูปแบบที่เป็นธรรมกับสถานศึกษาขนาดเล็ก

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ควร มีกรรมการด้านการพัฒนาวิสัยของบุคลากรทางการศึกษาจากภายนอก คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาจากภายนอก มีการวางแผนเกี่ยวกับการวิเคราะห์ภาระงาน และอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งมีคณะกรรมการประเมินความดีความชอบจากภายนอกร่วมประเมินกับคณะประเมินภายใน

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป ควรมีการวางแผนและพัฒนาระบบสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน สนับสนุนงานด้านการบริหาร อาคารสถานที่ และด้านอื่น ๆ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา รวมทั้งควรมีคณะทำงานเพื่อการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และควรประสานงานเครือข่ายการจัดการศึกษาที่หลากหลาย และมีส่วนร่วม กับทุกภาคส่วนทำสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ บูรณาการศึกษาระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน (“บวร”)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่อยู่ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่สาย จ.เชียงราย

2. ควรศึกษาความพึงพอใจในงานด้านบริการ และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่อยู่ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าดอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าดอน อ.แม่สาย จ.เชียงราย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จำเนียร งามสงวน. (2551). **บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการพัฒนาสถานศึกษาใน ตำบลเมืองแปง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน.** การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เจียมพดล ไชยยาลักษณ์. (2548). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการปฏิรูปสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่.** การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ทองม้วน ศรีเจริญ. (2549). **การศึกษาปัญหาและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ธเนศ อุทธิโยธา. (2549). **การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนผดุงวิทย์ (วัดศรีบุญเรือง) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดลำปาง.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง.
- บุญเลิศ ทิวจร. (2548). **แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของบุคลากรในชุมชนอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 6).** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พิสิฎฐิ์ งามมูลตรี. (2546). **ปัจจัยที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2551). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชานุกูล.** สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2557, จาก <http://images.on04.multiply.com>
- มหรธรรณพ ยะอนันต์. (2548). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., ราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ.

- เมตต์ เมตต์การุญจิต. (2548). **การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการ
ศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.,
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- วรวรรณ ต้นทเสน. (2546). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตำบลบ่อแก้ว
อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วิรัตน์ หมื่นจินะ. (2550). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
ของผู้แทนประชาชนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดเชียงราย.**
วิทยานิพนธ์ ค.ม., สถาบันราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- วุฒิพงษ์ คงสิม. (2550). **แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 จังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- สงบ ประเสริฐพันธุ์. (2548). **ร่วมกันสร้างสรรค์คุณภาพโรงเรียน.** กรุงเทพฯ: สุริยสาสน์.
- สมิต ลัษณุกร. (2546). **บทบาทของผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
จังหวัดระยอง.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษา
ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552–2561).** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). **แนวทางการดำเนินงาน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สุชาดา จักรพิสูทธิ์. (2547). **การศึกษาทางเลือกของชุมชน. วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัย ขอนแก่น, 27(4), 18–23.**
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. (2549). **การจัดทำแผนกลยุทธ์ระดับสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: บัณฑิตยาลัย.
- อุดมสิทธิ์ จิตรวิจารณ์. (2548). **การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษา
และชุมชนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2540 ในสถานศึกษา
เขตการศึกษา 1 กรอบแนวคิดและข้อเสนอเพื่อการวิจัย. วารสารวิชาการ, 5(12), 31–28.**
- Cronbach, L. J. 1951. Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests. *Psychometrika*,
6, 297–334.
- Likert, R. (1961). *New Pattern of Management*. New York: McGraw–Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

2. แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ดังนี้
1. การบริหารวิชาการ 2. การบริหารงบประมาณ 3. การบริหารบุคคล 4. การบริหารทั่วไป

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร

3. ในการตอบแบบสอบถามขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริง ตอบทุกตอนทุกข้อคำถาม เพราะถ้าไม่สมบูรณ์แบบสอบถามทั้งหมดจะใช้ไม่ได้ ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วนจะช่วยให้ได้ผลสรุปน่าเชื่อถือ และนำไปใช้ประโยชน์ได้

4. ข้อมูลจากแบบสอบถามจะเก็บเป็นความลับและใช้เฉพาะในขอบเขตทางวิชาการ ไม่มีส่วนใดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินบุคคล หรือหน่วยงาน และจะไม่มีผลกระทบก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ผลของการศึกษาจะนำเสนอในภาพรวม

จึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตอบตามความเป็นจริงและครบทุกข้อ

นายจิรภัทร วังที

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 สถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงตามสถานะภาพของท่าน

1. เพศ

- ( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ

- ( ) 20-29 ปี ( ) 30-39 ปี
 ( ) 40-49 ปี ( ) 50-59 ปี
 ( ) 60 ปี ขึ้นไป

3. วุฒิทางการศึกษา

- ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

- ( ) รัฐบาล
 ( ) รับจ้าง
 ( ) เกษตรกรรม
 ( ) ค้าขาย
 ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. สถานะภาพของสมาชิกในชุมชน

- ( ) ผู้ปกครองนักเรียน
 ( ) กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ส.อบต.
 ( ) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้นำชุมชน
 ( ) ครู, ทหาร, ตำรวจ
 ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ
จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ในด้าน

1. การบริหารวิชาการ
  2. การบริหารงบประมาณ
  3. การบริหารงานบุคคล
  4. การบริหารทั่วไป
- ระดับการมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม
- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด
  - 4 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
  - 3 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
  - 2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
  - 1 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงตามความเห็นของท่าน

ข้อ	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
	ด้านการบริหารวิชาการ					
1	ท่านได้ร่วมวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
2	ท่านได้ร่วมวางแผนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษาให้กับทางโรงเรียน					
3	ท่านได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษาให้กับทางโรงเรียน					
4	ท่านได้ร่วมวางแผนจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน					
5	ท่านได้จัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน					
6	ท่านได้ร่วมวางแผนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน					
7	ท่านได้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน					
8	ท่านได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ในการจัดเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นอย่างดี					
	ด้านการบริหารงบประมาณ					
9	ท่านได้ร่วมวางแผนจัดทำคำขอตั้งงบประมาณของโรงเรียน					
10	ท่านได้ร่วมวางแผนในการใช้จ่ายเงินของทางโรงเรียน					
11	ท่านได้ร่วมวางแผนจัดหารายได้และการบริจาคเงินเพื่อพัฒนาโรงเรียน					
12	ท่านได้ร่วมจัดหารายได้และการบริจาคเงินเพื่อพัฒนาโรงเรียน					
13	ท่านได้ร่วมวางแผนจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน					
14	ท่านได้ร่วมจัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียน					
15	ท่านได้ร่วมวางแผนในการตรวจสอบ ติดตาม ดูแล ระบบการบริหารการเงินและบัญชีของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
16	ท่านได้ร่วมตรวจสอบ ติดตาม ดูแล ระบบการบริหารการเงิน และบัญชีของโรงเรียน					
	ด้านการบริหารบุคคล					
17	ท่านได้ร่วมวางแผนจัดหาครูจ้างสอนของโรงเรียน					
18	ท่านได้ร่วมวางแผนจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนในโรงเรียน					
19	ท่านได้ร่วมช่วยจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนในโรงเรียน					
20	ท่านได้ร่วมวางแผนในการระดมทรัพยากร ด้านบุคคล ในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน					
21	ท่านได้ร่วมรับฟัง ร่วมให้ข้อคิด ให้ข้อมูล ในการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน					
22	ท่านได้ร่วมระดมทรัพยากร ด้านบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน					
	ด้านการบริหารทั่วไป					
23	ท่านได้ร่วมวางแผนจัดทำธรรมนูญโรงเรียน แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน					
24	ท่านได้ร่วมดำเนินการวางแผนเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (SWOT Analysis)					
25	ท่านได้ร่วมดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (SWOT Analysis)					
26	ท่านได้ร่วมวางแผนซ่อมแซม และบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน					
27	ท่านได้ร่วมประเมินผลการซ่อมแซม และบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
28	ท่านได้ร่วมวางแผนจัดบริการให้ชุมชนเยี่ยมวัสดุครุภัณฑ์ และการขอใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน					
29	ท่านได้ร่วมติดตามประเมินผลการจัดบริการให้ชุมชนเยี่ยมวัสดุครุภัณฑ์ และการขอใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน					
30	ท่านได้ร่วมวางแผนประชาสัมพันธ์โรงเรียน					
31	ท่านได้ติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์โรงเรียน					
32	ท่านได้ร่วมให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุน การดำเนินกิจการพิเศษในโรงเรียน					
33	ท่านได้เข้าร่วมในกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ กับโรงเรียน					
34	ท่านได้ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร

คำชี้แจง โปรดแสดงปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่าย จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

1. การมีส่วนร่วมวางแผนในการจัดการศึกษา

ด้านบริหารงานวิชาการ

ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ด้านบริหารงานงบประมาณ

ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ด้านบริหารงานบุคคล

ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ด้านบริหารงานทั่วไป

ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

2. การมีส่วนร่วมดำเนินการในการจัดการศึกษา

ด้านบริหารงานวิชาการ

ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ด้านบริหารงานงบประมาณ

ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ด้านบริหารงานบุคคล

ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ด้านบริหารงานทั่วไป

ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

3. การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลในการจัดการศึกษา

ด้านบริหารงานวิชาการ

ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ด้านบริหารงานงบประมาณ

ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ด้านบริหารงานบุคคล

ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ด้านบริหารงานทั่วไป

ปัญหา

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ นามสกุล จิรภัทร วังที
วัน เดือน ปี เกิด 23 กรกฎาคม 2521
ที่อยู่ปัจจุบัน 114 หมู่ 1 ตำบลวังทรายคำ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
ที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนกมล-เรียม สุโกศล (บ้านผาใต้) จังหวัดเชียงใหม่
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ครู คศ.1

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2555-2558 ครู คศ.1 (สอบย้ายเปลี่ยนสายงาน)
พ.ศ. 2553-2555 เข้ารับราชการ ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา
พ.ศ. 2547-2553 ครูโรงเรียนเอกชน

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2545 พศ.บ (สังคมศาสตร์),
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
จังหวัดกรุงเทพฯ

ผลงานตีพิมพ์

ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
จิรภัทร วังที (ผู้บรรยาย). (4-5 เมษายน 2558). การมีส่วนร่วมของชุมชน
ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 1 ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ
จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงใหม่ เขต 3. ใน การประชุมทางวิชาการระดับชาติบัณฑิตศึกษา
ครั้งที่ 1 (หน้า 2060-2068). พะเยา:
กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.

ผลงานตีพิมพ์อื่น ๆ -